

Datum van inontvangstneming : 05/03/2018

Zaak C-52/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

29 januari 2018

Verwijzende rechter:

Amtsgericht Norderstedt (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

27 december 2017

Verzoekende partij:

██████████

Verwerende partij:

Toolport GmbH

[OMISSIS] **Amtsgericht Norderstedt**

Beschikking

In het geding tussen

██████████ ██████████ [OMISSIS] Kamp-Lintfort

– verzoeker –

[OMISSIS] en

Toolport GmbH, [OMISSIS] Norderstedt

– verweerster –

[OMISSIS] betreffende ontbinding

heeft het Amtsgericht Norderstedt (rechter in eerste aanleg Norderstedt, Duitsland) [OMISSIS] op 27 december 2017 de volgende beschikking gegeven:

I. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet artikel 3, lid 3, derde alinea, van richtlijn 1999/44/EG aldus worden uitgelegd dat een consument een op afstand gekocht consumptiegoed altijd uitsluitend aan de ondernemer mag aanbieden op de plaats waar het goed zich bevindt, teneinde de ondernemer in staat te stellen het consumptiegoed te herstellen of te vervangen?
[Or. 2]

2. Zo nee:

Moet artikel 3, lid 3, derde alinea, van richtlijn 1999/44/EG aldus worden uitgelegd dat een consument een op afstand gekocht consumptiegoed altijd moet aanbieden op de plaats waar de ondernemer is gevestigd, teneinde deze in staat te stellen het consumptiegoed te herstellen of te vervangen?

3. Zo nee:

Welke criteria kunnen aan artikel 3, lid 3, derde alinea, van richtlijn 1999/44/EG worden ontleend om te bepalen op welke plaats de consument een op afstand gekocht consumptiegoed aan de ondernemer moet aanbieden teneinde deze in staat te stellen het consumptiegoed te herstellen of te vervangen?

4. Indien de plaats waar de consument een op afstand gekocht consumptiegoed aan de ondernemer moet aanbieden teneinde deze in staat te stellen het consumptiegoed te onderzoeken en alsnog een nakoming te verzekeren – altijd of in het onderhavige geval – de plaats is waar de ondernemer is gevestigd,

is het dan verenigbaar met artikel 3, lid 3, eerste alinea, juncto artikel 3, lid 4, van richtlijn 1999/44/EG, dat de consument de kosten van het vervoer heen en terug moet voorschieten, of volgt uit de verplichting tot „kostelo[os][...] herstel” dat de verkoper deze kosten dient voor te schieten?

5. Indien de plaats waar de consument een op afstand gekocht consumptiegoed aan de ondernemer moet aanbieden teneinde deze in staat te stellen het consumptiegoed te onderzoeken en alsnog een nakoming te verzekeren – altijd of in het onderhavige geval – de vestigingsplaats van de ondernemer is en een verplichting van de consument tot het voorschieten van de kosten verenigbaar is met artikel 3, lid 3, eerste alinea, juncto artikel 3, lid 4, van richtlijn 1999/44/EG,

■

moet dan het bepaalde in artikel 3, lid 3, derde alinea, juncto artikel 3, lid 5, tweede gedachtestreepje, van richtlijn 1999/44/EG aldus worden uitgelegd dat een consument niet het recht heeft om de overeenkomst te ontbinden, indien hij de ondernemer weliswaar in kennis heeft gesteld van het gebrek doch zonder aan te bieden het consumptiegoed te vervoeren naar de plaats waar de ondernemer is gevestigd?

6. Indien de plaats waar de consument een op afstand gekocht consumptiegoed aan de ondernemer moet aanbieden teneinde deze in staat te stellen het consumptiegoed te onderzoeken en alsnog een nakoming te verzekeren – altijd of in het onderhavige geval – de vestigingsplaats van de ondernemer is, doch **[Or. 3]** een verplichting van de consument tot het voorschieten van de kosten niet verenigbaar is met artikel 3, lid 3, eerste alinea, juncto artikel 3, lid 4, van richtlijn 1999/44/EG,

moet dan het bepaalde in artikel 3, lid 3, derde alinea, juncto artikel 3, lid 5, tweede gedachtestreepje, van richtlijn 1999/44/EG aldus worden uitgelegd dat een consument niet het recht heeft om de overeenkomst te ontbinden, indien hij de ondernemer weliswaar in kennis heeft gesteld van het gebrek doch zonder aan te bieden het consumptiegoed te vervoeren naar de plaats waar de ondernemer is gevestigd?

II. De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Motivering

- 1 De beantwoording van de voorgelegde vragen is relevant voor de beslissing in het hoofdgeding.

A. Voorwerp en feiten van het hoofdgeding

- 2 Verzoeker vordert terugbetaling van de koopprijs van een tent van het zogeheten easy-up-model, onder teruggave van de koopwaar, na te hebben verklaard dat hij de overeenkomst wenst te ontbinden.

I. Geschil en feiten

- 3 Verzoeker heeft op 8 juli 2015 telefonisch een tent van 5 bij 6 meter (een zogeheten partytent) van verweerster gekocht. De tent is geleverd op het woonadres van verzoeker. Verzoeker beriep zich in de precontentieuze fase op gebreken die aan de tent zouden kleven. Verweerster wees alle klachten over vermeende gebreken af.
- 4 Verzoeker heeft enkel opheffing van de wanprestatie ter plaatse gevorderd, zonder de litigieuze waar terug te zenden naar verweerster of dit zelfs maar aan te bieden.

Tussen partijen is niet gesproken over de plaats waar nakoming alsnog diende te geschieden. De tussen partijen gesloten overeenkomst bevat hierover geen informatie.

- 5 Verzoeker heeft enkel opheffing van de wanprestatie ter plaatse gevorderd, zonder de litigieuze waar terug te zenden naar verweerster of dit zelfs maar aan te bieden. Verweerster [**Or. 4**] beroept zich erop dat opheffing van de wanprestatie dient te geschieden op de plaats waar zij is gevestigd. Voor zover dit juist is, heeft verzoeker verzuimd om verweerster in de gelegenheid te stellen de overeenkomst alsnog na te komen, resp. om haar daartoe een termijn te stellen in de zin van artikel 3, lid 5, tweede gedachtestreepje, van richtlijn 1999/44/EG. Dit betekent dat verzoeker geen ontbinding van de overeenkomst kan vorderen en dat het beroep derhalve dient te worden verworpen. Voor zover echter opheffing van de wanprestatie in het onderhavige geval had moeten plaatsvinden op het woonadres van verzoeker, had deze verweerster daarvoor een termijn moeten stellen.
- 6 De plaats waar opheffing van de wanprestatie dient te geschieden, kan niet autonoom aan de hand van het Duitse recht worden bepaald. De regels van het BGB met betrekking tot het recht op opheffing van de wanprestatie zijn geschreven ter omzetting van artikel 3, leden 2 tot en met 4, van richtlijn 1999/44/EG in nationaal recht [OMISSIS]. Volgens deze bepalingen moet opheffing van de wanprestatie in de eerste plaats kosteloos geschieden, dat wil zeggen de verkoper dient de kosten te dragen die noodzakelijk zijn om de koopwaar in overeenstemming te brengen, waaronder met name de kosten van verzending, loon en materiaal (artikel 3, lid 4, van richtlijn 1999/44/EG). In de tweede plaats moet opheffing van de wanprestatie plaatsvinden zonder dat dit ernstige overlast voor de consument met zich brengt (artikel 3, lid 3, derde alinea, van richtlijn 1999/44/EG).

II Nationaal recht

- 7 Volgens de relevante rechtspraak van het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland) [omissis] moet de plaats waar de uit artikel 3 van richtlijn 1999/44/EG voortvloeiende en in § 439 BGB omgezette rechten van de consument moeten worden verwezenlijkt, worden bepaald aan de hand van § 269 BGB. Daarbij moeten volgens laatstgenoemde bepaling alle omstandigheden van het concrete geval in aanmerking worden genomen, voor zover deze relevant zijn ingevolge § 269, lid 1, BGB. Doorslaggevend is in de eerste plaats wat partijen zelf zijn overeengekomen. Indien de plaats van de prestatie niet contractueel is vastgelegd – zoals in het onderhavige hoofdgeding – moet aanknoping worden gezocht bij de concrete omstandigheden van het geval, inzonderheid de aard van de verbintenis. Biedt ook dit geen uitsluitel, dan moet worden gepresteerd op de plaats waar de schuldenaar zijn woonplaats had, resp. waar zijn handelszaak of bedrijf was gelegen op het ogenblik waarop de schuld is ontstaan (§ 269, lid 2, BGB).

-
- 8 Het Bundesgerichtshof heeft zich niet expliciet uitgelaten over de vraag hoe de plaats van prestatie moet worden bepaald in geval van postorderbedrijven. In elk geval dient de verkoper ingevolge § 269, lid 2, BGB aan de koper diens transportkosten te vergoeden en in bepaalde omstandigheden ook voor te schieten [OMISSIS].[Or. 5]
 - 9 In casu zijn geen afspraken gemaakt over de plaats van prestatie. Evenmin is sprake van bijzondere omstandigheden, behoudens de specifieke situatie van postorderbedrijven. Derhalve moet volgens de criteria van het Bundesgerichtshof ervan worden uitgegaan, dat als plaats van opheffing van de wanprestatie de plaats geldt waar verweersters bedrijf is gevestigd. Verzoeker had dus de tent moeten vervoeren naar de vestigingsplaats van verweester en zou in voorkomend geval slechts de transportkosten vergoed hebben gekregen, waarbij het volgens de rechtspraak van het Bundesgerichtshof in het midden blijft of hij hiervoor een voorschot zou hebben ontvangen.
 - 10 Het toepasselijke nationale rechtskader omvat de volgende bepalingen:

Bürgerliches Gesetzbuch (Duits Burgerlijk Wetboek; BGB) § 439 Opheffing van de wanprestatie

- (1) De koper kan naar goeddunken ofwel herstel van het gebrek ofwel de levering van een zaak zonder gebreken verlangen.
- (2) De verkoper draagt de kosten die moeten worden gemaakt met het oog op opheffing van de wanprestatie, in het bijzonder de kosten van vervoer, verzending, arbeid en materiaal.
- (3) Onverminderd het bepaalde in § 275, leden 2 en 3, heeft de verkoper het recht de door de koper gekozen vorm van opheffing van de wanprestatie te weigeren indien de kosten daarvan buiten verhouding zouden zijn. Daarbij dient met name rekening te worden gehouden met de waarde van de zaak indien deze aan de overeenkomst zou beantwoorden, met de ernst van het gebrek aan overeenstemming, en met de vraag of de alternatieve vorm van opheffing van de wanprestatie concreet mogelijk is zonder ernstige overlast voor de koper. In dat geval kan de koper enkel aanspraak maken op de alternatieve vorm van opheffing van de wanprestatie, zulks onverminderd het recht van de verkoper om ook deze te weigeren indien aan de in de eerste volzin geformuleerde voorwaarden is voldaan.
- (4) Indien de verkoper bij wijze van opheffing van de wanprestatie een zaak zonder gebreken levert, kan hij overeenkomstig §§ 346 tot en met 348 van de koper teruggave van de gebrekkige zaak verlangen.

[OMISSIS] Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) § 269 Plaats van prestatie

(1) Wanneer de plaats van de prestatie niet is bepaald en ook niet uit de omstandigheden, inzonderheid de aard van de verbintenis, kan worden afgeleid, moet worden gepresteerd op de plaats waar de schuldenaar zijn woonplaats had op het ogenblik waarop de schuld is ontstaan.

(2) Wanneer de verbintenis in het kader van een handelsactiviteit of een industriële activiteit van de schuldenaar is ontstaan en de handelszaak of het bedrijf van de schuldenaar niet in diens woonplaats is gelegen, komt de plaats waar de handelszaak of het bedrijf van de schuldenaar is gelegen, in de plaats van diens woonplaats.

(3) Uit het feit alleen dat de schuldenaar de verzendingskosten heeft overgenomen, mag niet worden geconcludeerd dat de prestatie moet worden verricht op de plaats waarnaar de verzending moet worden verricht. **[Or. 6]**

[OMISSIS] B. Prejudiciële vragen en relevantie voor de beslissing in het hoofdgeding

11 De prejudiciële vragen staan vermeld in het dictum.

I. Toepasselijke bepalingen van Unierecht

12 Volgens artikel 3, lid 3, derde alinea, van richtlijn 1999/44/EG moet herstel of vervanging, rekening houdend met de aard van de goederen en het gebruik van de goederen dat de consument wenste, binnen een redelijke termijn en zonder ernstige overlast voor de consument plaatsvinden. Tegelijkertijd kan de consument enkel ontbinding van de koopovereenkomst verlangen, indien de termijn voor opheffing van de wanprestatie ongebruikt is verstreken (artikel 3, lid 5, tweede gedachtestreepje, van richtlijn 1999/44/EG).

II. Twijfel aan de uitlegging/geldigheid van het Unierecht

13 De verwijzende rechter betwijfelt of in een geval als het onderhavige volgens de door het Bundesgerichtshof geformuleerde criteria is voldaan aan de eisen van de richtlijn. Enerzijds lijkt het organiseren van het transport, afhankelijk van de gekochte waar, wel degelijk ernstige overlast voor de consument op te leveren, waarbij het bovendien moeilijk is dit in individuele gevallen af te bakenen zonder dat het in de praktijk tot rechtsonzekerheid leidt.

14 Anderzijds – en dit is van beslissend belang – loopt de consument in geval van een variabele plaats van prestatie telkens het risico dat hij hetzij het transport – nodeloos – zelf organiseert, hetzij zijn rechten ingevolge richtlijn 1999/44/EG verliest of niet in rechte kan afdwingen. Dit geldt in het bijzonder wanneer – zoals in casu – de verkoopster in de precontentieuze fase op generlei moment kenbaar

maakt dat zij zich in rechte erop zal beroepen dat haar niet de gelegenheid is geboden om de overeenkomst alsnog na te komen. Verweerster heeft er ook niet op gewezen, dat de koopwaar naar haar vestigingsplaats moest worden vervoerd, en zij heeft evenmin aangeboden de kosten van transport voor te schieten. Ofschoon verweersters handelwijze processueel gezien ongetwijfeld toelaatbaar is, kan men zich afvragen of deze toelaatbare handelwijze er niet toe leidt dat het verzoeker aanzienlijk wordt bemoeilijkt om zijn rechten geldend te maken. Deze ernstige overlast heeft het Bundesgerichtshof niet genoemd in zijn [Or. 7] in zoverre relevante uitspraak [OMISSIS].

III. Door de verwijzende rechter voorgestelde uitspraak

- 15 De verwijzende rechter gaat ervan uit, dat een ruime consumentenbescherming er het best mee is gediend dat het Unierecht op uniforme wijze bepaalt dat de plaats van opheffing van de wanprestatie voor alle consumentenovereenkomsten de plaats is waar de koopwaar zich bevindt. In dit geval zou de verkoper zelf de meest efficiënte vorm van onderzoek kunnen organiseren. Hij zou de gekochte waar kunnen onderzoeken op de plaats waar deze zich bevindt, dan wel de waar – voor eigen rekening en volgens zijn eigen instructies – kunnen laten terugzenden.
- 16 Volgens artikel 3 van de consumentenkooprichtlijn moet opheffing van de wanprestatie kosteloos geschieden en zonder dat dit ernstige overlast voor de consument oplevert, omdat de consument anders zou kunnen worden weerhouden om zijn recht op opheffing van de wanprestatie geldend te maken. Dit sluit uit dat de consument met de kosten van transport mag worden belast en vereist in elk geval dat, wanneer de organisatie van het transport moeilijk en tijdrovend is, de verkoper eveneens verplicht is het transport zelf te regelen. Dit pleit er zonder meer voor om de plaats waar de gebrekkige waar zich bevindt, algemeen aan te merken als de plaats van prestatie [OMISSIS].
- 17 Een onderscheid tussen de verplichting tot presteren en de verplichting tot het dragen van de kosten is niet doelmatig: het is in de regel in het belang van de verkoper om niet alleen voor het transport te betalen, maar dit ook zelf te organiseren, aangezien hij dit als professionele handelaar in twijfelgevallen goedkoper kan regelen en daarnaast het risico bestaat dat de op kosten van de verkoper handelende koper zich niet al te zeer zal inspannen om de kosten te minimaliseren.
- 18 De oplossing om de plaats van prestatie al naar gelang de omstandigheden van het concrete geval te bepalen, moet van de hand worden gewezen, omdat dit in elk geval voor de koper tot onaanvaardbare rechtsonzekerheid leidt. Indien de koper er namelijk ten onrechte van uitgaat, dat als plaats van prestatie de plaats geldt waar de waar zich bevindt, verwerft hij geen afgeleide rechten wanneer de verkoper opheffing van de wanprestatie op deze plaats weigert of een hiertoe gestelde termijn ongebruikt laat verstrijken. Wanneer de koper in dat geval niettemin verklaart de overeenkomst te willen ontbinden, of een prijsverlaging

verlangt dan wel vervangende schadevergoeding in plaats van nakoming vordert, sorteert dit geen effect. Indien de koper daarentegen de waar zelf naar de verkoper vervoert, terwijl nadien blijkt dat eigenlijk de verkoper hiervoor had moeten zorgen [Or. 8], dan moet de koper in dat geval zelf de hierdoor ontstane kosten dragen.

IV. Relevantie van de uitspraak voor het hoofdgeding

- 19 De antwoorden op de hiervoor gestelde vragen over de uitlegging van richtlijn 1999/44/EG zijn relevant voor de beslechting van het geschil in het hoofdgeding. In dit geschil is van doorslaggevend belang, op welke plaats opheffing van de wanprestatie in het kooprecht dient te geschieden. De §§ 269 en 439, lid 2, BGB moeten in dit geval in overeenstemming met richtlijn 1999/44/EG worden uitgelegd. Voor de uitlegging van richtlijn 1999/44/EG is volgens artikel 267, lid 1, onder b), VWEU het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd. Aangezien het Bundesgerichtshof het Hof nog niet om een prejudiciële beslissing heeft gevraagd en het Hof zich dus nog niet heeft uitgelaten over de plaats waar opheffing van de wanprestatie dient te geschieden, moeten de betrokken vragen overeenkomstig artikel 267, lid 2, VWEU ter prejudiciële beslissing aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden voorgelegd...

[OMISSIS]